

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Egy évre . . . 5 " " "		Fél évre . . . 8 " " "	
Fél évre . . . 2 " " "		Negyed évre . . . 4 " " "	
Negyed évre . . . 1 " " "		Egy hónap . . . 1 " " "	
Egy hónap . . . 1 " " "		Egyes szám ára 4 fillér.	

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megismételt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, január 15.

A képviselőház a karácsonyi szünet után ma tartotta első ülését.

Az ülést 10 órakor nyitotta meg Perczel Dezső elnök, ki meleg szavakban bucsuztatta el a traagikus véget ért Lukács Bélát. Ezután az új mandátumokat mutatta be az elnök. A belügyi tárca költségvetésére tértek át ezután.

Ülés végén Pichler Győző interpellált az új nemzeti színház ügyében. Interpellációjában felhossa, hogy Keglevich a miniszteri tanács döntése nélkül megállapodott az építés iránt Fellner és Helmer bécsi céggel s Széll Kálmán ezt megerősítette. Ez a cselekedet arczulusapása a magyar építészeknek.

Pestis egy gőzhajón.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, jan. 15.

Londonból jelentik, hogy a „Higland” gőzhajón Laplati közelében öt ember pestisben meghalt.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

London, jan. 15. Roberts lord magánuton megkérte a lordmayort és más londoni mayorokat, hogy a neki szánt diszpolgári oklevelek ünnepies átadását halasszák el, mert úgy hiszi, hogy a Dél-Afrikában ma uralkodó szerencsétlen körülmények mellett egy ideig nem kellene semmiféle ünnepeket sem tartani.

London, jan. 15. A Reuter ügynökség jelenti Pretoriából e hónap 13-áról: Nyolczszáz bur Reyer parancsnoksága alatt ma reggel a Kaalfonteinba vezető táviróvonal szétrombolása után megtámadta a harmadik pályaudvart Pretoriától délre. A helyőrség százhusz emberből és egy hadnagyból állott.

A burok körül zárták az állomást és állandó fegyvertüzelést folytattak

ellene. Egy angol katonának sikerült a burok sorain át az olifenteini pályaudvarra eljutni, a honnét Pretoriába táviratozott egy páncélos vonatnak a kiküldéséért.

Haladéktalanul erősítéseket küldtek. Időközben sikerült a helyőrségnek a burokat visszaszorítani a nélkül, hogy veszteséget szenvedett volna. A burok három sebesültet hagytak hátra. Mielőtt visszavonultak, levegőbe röpitették a Kaalfonteinba vezető vasutat.

Fokváros, jan. 15. Százhusz búr-ból álló osztály bevonult Tullbagliklooba Fokvárostól száz mértföldnyire. A beaufortwesi kerületben is mutatkoztak burok.

Öngyilkos lelkész.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Arad, jan. 15.

Megrendítő öngyilkosság történt Aradon. Szöllösy Ferencz katolikus pap, a Simay-féle gőzfürdőben revolverrel kétszer a halántékába lőtt.

A szerencsétlen ember még nem halt meg. Szomorú tettét betegsége miatt követte el. Hollósynak holnap kellett volna a lovrini parochiát elfoglalni.

Öngyilkos százados.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Prága, jan. 15.

Ma itt föbelötte magát Tänzer Siegfried százados, a ki december közepé óta itt töltötte szabadságidejét. Az öngyilkos százados a 66. magyar gyalogezredben szolgált s utóbb Ungvárott aztán Kassán állomásozott. Nemrég várakozási illetményrel szabadságolták s azóta itt Prágában tartózkodott. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Tőzsde.

Budapest, 1901. jan. 15.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti árakról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.57	7.58
	1901. Októberre	7.67	7.68
Rozs	1901. Áprilisra	7.38	7.39
Zab	1901. Áprilisra	5.95	5.96
Tengeri	1901. Májusra	4.98	4.99

Készáru üzlet változatlan.
Amerika $\frac{3}{8}$ olcsóbb.

A közelgő választásokról.

A „Debreczen” számára írta:

Kossuth Ferencz.

Több helyen megindult már a mozgalom, a májusra várt általános képviselő választásokra vonatkozólag.

Látjuk, hogy a kormánypárt több helyen, jó előre szervezkedik; és ez szokatlan jelenség; mert eddig nem volt szüksége a szervezkedésre. A kormány pénze, az állam hatalma, a köztisztviselők sokasága, mind egy pártnak álltak szolgálatában, és a parancsszóra vezetett választásoknál, nem nagy szükség volt a szervezkedésre.

Ugy látszik, hogy ez ezuttal már nem így lesz; vagy legalább a kormánypárt azt sejtí jö előre, hogy tisztábbak lesznek a választások.

El kell ismernünk, hogy az időközi választásoknál maga a kormány, a legkorrektebbül viselkedett; sem nem vesztegetett, sem nem erőszakoskodott. De azt is tapasztaltuk csaknem minden egyes esetben, hogy nagy volt a hajlam a hagyományos erőszakoskodásra a helybeli közegeknél és csakis a központi kormány erélyes közbelépése után szüntek meg az erőszakoskodások több helyen.

E tapasztalat nem sok jót enged sejtetni, mert teljes lehetetlen lesz, az általános választásoknál, minden egyes esetben a különböző miniszterek tilalmát kieszközölni, a százával, talán ezrivel fellépő erőszakoskodásokkal szemben. Még ha a legobb akaratot tetelezzük is fel a kormánynál, (a mi talán kötelességünk igazságszeretéből, az időközi választások után ítélve) még akkor sem lenne lehetséges az, hogy a választások egész időtartama alatt, a kormány mást se csinálhasson, mint az ellenzéket védelmezze a vidéki közegek erőszakoskodásai ellen. Ilyen folytonos védelmet, tíz, husz, 30 esetben naponként, a mint egyik-másik helyen kítör a megszokott erőszak, nem lehetne sem nem kérni, sem meg adhatni.

E helyzetnek a következése valószínűleg az lesz, hogy a miniszterelnök alkotmányos szándéka daczára, sok helyen erőszakos választások fogják feldulni ismét a kedélyeket; a mit kerülni kellene; az ország első-

268
88
60

rendü érdeke lenne ezt kerülni, te-
kintve az osztrák viszonyokat.

Bár az előadottak kézzel fogha-
tók, mégis féltő, hogy a miniszterelnö-
nem akar, vagy nem bír ezen a hely-
zeten segíteni.

Belátom, hogy nehéz belenyulni
egy óriási darázsfészekbe, belátom,
hogy erre első sorban szükséges lenne
az, hogy saját pártjában erősebbnek
érezze magát a miniszterelnök, mint
a hogy érzi magát, az össze nem
forrt, óriási többség élén.

Azt ellenben lehetetlen, hogy be-
ne lássa a miniszterelnök, hogy csak
egy biztosíthat kormányának nyugal-
mas kormányzást és csak úgy marad-
hat teljes rendes mederben a külön-
böző pártok mérkőzése, ha elejét ve-
szí annak, hogy a kormány közgei a
vidéken szokásuk szerint ne erőszak-
oskodjanak.

Ez a szokás annyira átment e
kormány-közgek véérébe, hogy egy-
szerű tilalom nem fogja őket ebben
feszélyezni, ha csak nem válik bizo-
nyossá az, hogy bűnhődni fog az, a
ki elfelejti, hogy nem egy pártnak, ha-
nem az államnak a közge, a mely
államhoz minden párt egyformán tar-
tozik és az állam közgei védelmére
minden pártnak egyenlő joga van.

A kormány nem használhatná fel
jobban azt a néhány hónapot, amely
elválaszt a választásoktól, mint úgy,
ha biztosítja a választások tisztaságát
a helybeli közgek erőszakoskodása
ellen és így elhárítja magától azt a
nagy felelősséget, amely reá fog ne-
hezedni, ha ismét olyan képviselőház
fog össze jönni, a mely nem lesz a
választók szabad akaratának kifolyása.

Reményelem és hiszem, hogy a
függetlenségi és 48-as párt megerő-
södve fog megjelenni az új országgyü-
lésen; az időközi váiasztások eredmé-
nyei fel is jogosítanak e reményre.

De párhiveinket, elvefnek köve-
tőit az egész országban, kérve kérem,
hogy minél előbb, mennél élénkebb
életre ébredjenek; kerüljék mindenütt
az egyenlenséget, keressék mindenütt
azt, hogy mi egyesíti őket és feledjék
a multak egyenlenségeit. Ha egy he-
lyen többen tartanak igényt a köz-
bizalomra, kerüljék a versengést, ál-
lapítsák meg azt, hogy kinek van
többsége és a kisebbség fogadja el a
többség kívánságát, nyílt szívvvel, min-
den duzzogás nélkül.

A sajtó útján is szükségesnek vé-
lem e kérelmet párhiveinkhez intézni
és többször fogom ezt ismételni ezen
az uton is.

Emlékezzünk meg arra, hogy egy
nagy és szent feladat van pártunk
előtt, a melynek teljesíthetésére va-
lószerűleg meg fog nyílni nemsokára
az alkalom.

Kell, hogy erőt gyűjtsünk arra,
hogy hazánk sorsának intézésében
kellő súlytal bírassunk addig is, míg
meg nem valósíthatjuk örökké élő,
örökké fiatal és örökké életerős elveinket.

Budapest, január. 14.

A marosvásárhelyi mandátumok.

Lukács Béla halálával és Bernády
György kinevezésével mindkét marosvásár-
helyi mandátum megüresedett. Az I. kerü-
letben, hir szerint, Kovács Albert, a volt
nemzeti párt egykori tagja, a budapesti ref.
theologiai tanár is fellép. A második kerület-
ben az ellenzék Bedőházy Jánost óhajlja
felleptetni.

Az öngyilkos.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

Mikor a mulatságnak vége volt, Lányi
Bandi a legnagyobb elkeseredéssel vette
magára téli kabátját és indult baza. Hideg
téli éjszaka volt. Bandi állig begombolkozott
és fehér keztyűs kezeit zsebébe dugva, borus
gondolatokkal fejében lépkedett a sikos
járdán. Határozottan el volt keseredve, az
elmúlt évek összes szekundái (hej, de sokan
voltak) együttesen nem öntöttek szívébe
annyi szomorúságot, mint ezen az egyetlen
éjszakán szerzett tapasztalatok. Most
már határozottan látja, hogy nincs szeren-
eséje a nők körül, elvégre pedig egy heted
osztályos gimnazistánál ez olyan dolog, a
mi okvetlenül kizárja azt, hogy ő tovább
még létezhessek. Igen, meg fogja ölni magát.
Hadd lássa az a csalfa lány, hogy van ig-
azán érző szív még a világon, megfogja bosz-
szulni a hütlenséget, mert biztos benne,
hogy eljön még az az idő, mikor „kikaparná
őt a föld alól”, de már akkor minden hiá-
ban lesz, ő érzéketlenül fog fekédni lennt . . .
mélyen . . . a hideg földben.

És Lányi Bandi kiszinezi magának
szépen az öngyilkosság tervét. Főbe lövi
magát. Ez a legdivatosabb, ez a leghatáso-
sabb. S ennél a gondolatnál elszántsággal
szorítja meg zsebében a kilencz miliméteres

revolvért. Igen, főbe lövi magát! — De
mégis, most rögtön? Nem, ez nem lesz re-
gényes, itt az utcza közepén találnák meg
vére fagyva, mint egy megfagyott részeg
embert, ez nem méltó egy komoly szerel-
meshez, ő hatásosabbat keres. Éjjeli zené-
vel egybekötött öngyilkosság! Ez már va-
lami, ez lesz a szivreható! Ott, az ő ablaka
alatt, az ő nótája mellett, ott meghalni ez
lesz az élvezet. Mikor majd a cigány ott
fog tartani, hogy: „Megölted a szegény fájó
szívemet . . .”, akkor eldurantja a gyilkos
szerszámot és ő halott lesz. Mintha már
látná, hogy riad fel a lövésre édes álmaiból
ő (biztosan másról fog álmodni a nyomor-
ult!) mint szalad ijedten össze a háznép,
de már akkor késő lesz, rajta nem segít
már semmi, még az ő fájó könnyei sem.
Már-már megbékült evvel a gondolattal, mi-
kor mintegy intő szózatképen megcsörren a
zsebében 14 apró krajczár, egy átmulatott
báli éj hitvány maradványa. Evvel még sem
lehet éjjeli zenét adni, itt fontos akadályokba
ütközik tehát a terv kivitele.

Igy csak baktatott busan odébb, haza-
felé s kénytelen volt beletörödni a zajtalan,
házias öngyilkosságba. Mert hogy élnie to-
vább fölösleges, sőt lehetetlen, az magától
értetődik.

Jól van, legyen tehát így, hisz utó-
végre a kivitel, az mindegy, a fő, hogy ő
meghaljon, első a hatás!

**Bölönyi és a debreczeni
színház.**

Debreczen, január 15.

Ismerjük színügyi viszonyainkat. Tud-
juk jól, hogy közönség és sajtó egyaránt
elégedetlen a mai helyzettel. A kifogások
nem annyira az egyes tagok, mint inkább a
társulat gyengesége ellen merülnek fel. A
debreczeni színház nivója lent, mélyen lent
van, oly alacsony fokon, melyről annál fáj-
dalmasabb visszaemlékezni a régi dicső-
ségre. Komjáthy igazgatása alatt jutottunk
ennyire a színügyi bizottság jóvoltából.

Az intendatura alatt városunk szintár-
sulata a fővárosén kívül első volt az or-
szágban. Tagjai elsőrendű művészek, kiváló
erők, kiknek legtöbbje Budapestre került fel
s ott színművészetünk büszkeségeivé váltak.

S ma? Jobb nem is beszélni a do-
logról. Szerepkörök vannak betöltetlen, vagy
kis tehetségű színészekkel, sőt kardalosokkal
betöltve, a rendezésben minden előadásnál
kifogást találunk, s a színlap új szokásból
nem említvén a rendező nevét, nem is tud-
juk, kit kelljen hibáztatnunk. Természetes
asztán, hogy mindenki jobb társulat, jobb
direktor után vágyik.

És ime, épen kapóra jön hazánk leg-
érdemduosabb színügyi férfiának, B ö l ö n y i
József volt intendánsnak a javaslata. Bölö-
nyit mindenki ismeri, tudjuk, hogy tizenöt
esztendeje szívvvel-lélekkel csüng a hazai
színeszet felvirágoztatásán. Kolozsvári mű-
ködésének áldosságát legjobban illusztrálta
a fájdalom, mit jóformán még aktuális tá-
vozása okozott a kolozsváriaknak. Ha nem
is vesszük figyelembe a sajtó indignációját,
pusztán a tényt tekintjük, levonhatjuk kön-
nyen a tiszta konzekvenciát: Bölönyi nem
anyagi, de erkölcsi sikerért küzdött min-
denha, naplói csak defecitról tanuskodnak s

Ekközben hazaért. Ledobta magáról a
téli kabátot és a fütetlen szobában tervezte
tovább a szomorú, a „végzetes” tettet. Már
szinte látta az uságokat, a mint vastag,
nagy betűkkel adják tudtára a világnak,
hogy ő meghalt, megölte magát. Elképzelte
az ösmerősök sajnálkozását és szinte jól
esett lelkének az a gondolat, hogy ő, a
hütlén, a csalfa is megfogja könnyezni, mert
elvégre annyit csak megtesz! Fázósan dör-
zsölte egymáshoz hidegtől vörös kezeit és
az apróbb részleteket kezdte tervezni. A
latin, a fizika és sok más egyéb lelket ölö
u. n. „tudományos” könyv ott hevert az
asztalon, Lányi Bandi megvetően nézett
végig rajtok.

Mit neki a rideg, a sivár tankönyv, már
többé semmi köze egyikhez sem. Didergő
kezeivel kitépte a fizika első, tiszta lapját
és reszkető vonásokkal írta rá: „Ő érte
éltem, Ő érte halok meg,” ez lesz leghatá-
sosabb kifejezése egy öngyilkosság indító
okának. Aztán gondolatban elbucszott szü-
leitől, testvéreitől, el a szigorú rideg szívű
professzoroktól, kiknek „utolsó pillanatai”-
ban megbocsájtott mindent s aztán nagy el-
szántsággal, kivette zsebéből a revolvért.

Most már csak az alkalmas „pose”-t
kell keresni. Legjobb lesz, ha lefekszik, ágyá-
ban homlokához szorítja a pisztolyt s aztán:
„Isten veled világ, Isten veled hütlén leány.”

ő az országos intendaturának meglehetősen sértő és illetlen közbelépése után is ragaszkodott volna a kolozsvári színház igazgatásához. Szóval Bölönyi kiváló ember.

És ez a Bölönyi hajlandó volna rögtön átvenni a debreczeni színház igazgatását. Ezt teljesen illetékes helyről, Bölönyinek magáírta leveléből tudjuk. Ugyane forrásból győződünk meg arról, hogy Komjáthy nem marad tovább Debreczenben, mint a meddig szerződése tart. De ha Bölönyivel, ki hajlandó az átvételre, a direktorral megegyezésre jut, Komjáthy mára jövő szezonnra itt hagyja Debreczén.

Itt van tehát az alkalom, hogy a debreczeni színház kiemelkedjék valahára tepedségéből. Bölönyiben meczénást nyer a város, mert őt nem anyagi haszon vezeti, hiszen jövedelemre soha nem reflektált, hanem a színészet ügye iránti lelkesedés.

Határozottan tudjuk és állítjuk, hogy a színházlátogató közönség, s ezek közül is a törzsbérlők között senki sincs, ki örömmel ne fogadná és melegen ne pártolná az eszmét. A város ismét behozhatná az intendaturát, melynek üdvös és czélszerű voltát annyi lelkesedéssel fejtegette Dr. Fejér Ferencz a múlt év egyik közgyűlése elé terjesztett részletes indítványában.

Bizalommal nézünk a jövőndő fejlemények elé, mert reméljük, hogy a városi tanács belátva az intendatura behozatalának szükségességét és előnyeit, nem késik erre nézve javaslatát megtenni. Tiszán a városban áll a dolog; Bölönyi készségesen elvállalja színházunk vezetését. S hogy ez esetben mit nyerne Debreczen, arról beszélni is felesleges.

A társadalom, a színházlátogató közönség a legnagyobb mértékben támogatná

A fütellen szobában a hideg mind jobban átjárta a halálraítélt testét, sietve dobt le tehát magáról a bái toalettet, a végzetes szerszámot oda tette az éjjeli szekrényre, a gyertya mellé és aztán bebújt az ágyba, honnan már csak véres, hült tetemeit fogják előhuzni. Körülnézett még egyszer utoljára kis szobájában s aztán kezébe vette a revolvert, — megszorította utoljára ez életben.

De hah, mi ez!? Micsoda láthatatlan hatalom kontárokodik egy bus szerelmes ifjú öngyilkosságában?

A revolver a szoritástól véletlenül elszűlt nagyot durrant, a puskaporszag át meg át járja Bandi barátunk szagló szervét . . . nagyot prüszszent . . . megremeg . . . el-sápad . . . elfeledve öngyilkosságát, hűtlen ideált, elkészítetlen latin feladványt, hirtelen elfújja a gyertyát, fának fordul és reszketve huzza fejére a takarót . . .

Másnap reggel felébredve Lányi Bandi bizonyos keserűséggel (de önmagában meglegedve) kereste meg a padlóba furódott golyót, mely csak a véletlen játékaiból eserre fel az ő testét a padlóval.

De azért meg van győződve, hogy életet ennek köszönheti.

Am, hogy évvégére a latinból szekundát vitt haza, azt csak egy szerelmes szív hűtlen ideáljának tessék tulajdonítani.

Dongrósz.

azt a lépést, mely Bölönyi igazgatását nálunk lehetővé tenné s ez egyszer a színházi bizottság s a tanács is a közönség elismerését vívná ki.

Itt az alkalom, ne késlekedjünk, kövessünk el mindent, hogy Bölönyi Debreczenbe jöjjön s az ő idejövételével egyszer és mindenkorra meglesz oldva a színház kérdése s ő a debreczeni ma annyira alá-súlyozott színészeti viszonyokat, színházat ismét felvirágoztatná; visszaállítaná színészetünk régi dicsőségét.

A mostani állapotokat már megelégette a közönség, a jelenlegi igazgató működésével, igazgatásával senki sincs megelégedve s egy szebb jövő reményében várja a fel-támadást, mely Bölönyi igazgatásával be is következne.

Hogy Bölönyi terve mennyire komoly, bizonyítja az is, hogy — mint megbízható helyről értesülünk — már most tárgyalásokat folytat fővárosi elsőrendő művésznőkkel s művészekkel, hogy ha átveszi a debreczeni színház vezetését, Debreczenbe szer-ződtené őket.

Kivánjuk, hogy mielőbb üdvöyöljük Bölönyt, mint a debreczeni színház intenda-sát.

Színház.

Tékozló apa.

Dumas sikert aratott színműve tegnap harmadizben került színe — kevés számú közönség előtt. Nem a darab okozza a rész-vétlenséget, hanem a közönség közönye, melylyel Komjáthy hiányos s gyenge társu-lata iránt viseltetik.

A közönség végre felébredt s belátta, hogy Komjáthy társulata s az előadások sem érdemlik meg azt a nagy partfogást, mely-ben eddig a színházat részesítette. Megelé-gelte már a Komjáthy érá s a bérlők is épen, hogy pénzüket hiába ki ne dobják, mennek a színházba.

A társulat még ma is hiányos, habár a színházbizottság decz. 15-ig kötelezte az igazgatót a hiányok betöltésére, máig sem tette. A színházi bizottság pedig természetesen nem is törődik, hogy a jóbarát Komjáthy nem teljesítette az ő határozatukat. Minek is törödnék. Előbb való a direktor — mint a nagy közönség, melynek bizalma ültette őket a színházi bizottsági tagságba.

Ilyen körülmények között ne esodál-kozzunk, ha a debreczeni közönség teljesen elpártol a színházról — még ha véletlenül egy jó darabot is vesz fel különben rossz műsorába a színház vezetősége.

A tegnapi darabról már elmondottuk véleményünket. A szereplők közül ezuttal ismét P a t a k y Béláé volt az oroslánrész. Nyílt színen s felvonás végeken kapott tap-sokat láazán művészi játékáért. O d r y szintén kivette részét a sikerből.

Az új Nemzeti színház.

Széll Kálmán ismét megmutatta — ki-váló hazafiságát. A miniszterelnök — mikor az egész országban megindult a magyar iparpártolás iránti mozgalom — kapja ma-gát s az új nemzeti színházat — bécsi épí-tésszel készítetteti. Széll Kálmán belügymi-niszter aláírta a Fellner és Helmer bécsi

czéggel az új nemzeti színház építésére vo-natkozó szerződést. Ugy látszik a miniszter-elnök nem törődik a hazai iparral s úgy gondolkozik, nem nagy dolog ez, meg kü-lönben saját laza lelkiismeretén kívül senki-nek sem tartozik elszámolással.

Nem vádoljuk aktiv hazafiatlansággal Széll Kálmánt, csupán azt mondjuk, nincs érzéke a sovinizmus iránt. Ha nem így volna, akkor minden más szempontot hát-térbe volna a nemzeti szempont s semmi-féle szükség sem kényszeríthetné Magyar-ország belügyminiszterét arra, hogy bécsi építésznek nevéhez fűzze az új Nemzeti színház épületét. Ugy látszik, hogy Széll Kálmán irtózik attól — a mi magyar. A belügyminiszter nyilatkozata szerint Fellner és Helmer hírneve biztosítani fogja őt min-den tévedés ellen. Legyen nyugodt a bel-ügyminiszter ur — a magyar építészek köz-i is talált volna nem egyet, kinek hírneve van olyan, mint a szóban levő bécsi czégé s ha tényleg lelken viselné a magyar ipart, ezekkel építtette volna fel az új Nemzeti színházat.

Apagyilkosság Kabán.

— Saját tudóstonktól. —

Kaba, január 15.

Párját ritkító gyilkosságról ad hirt kabai levelezőnk. Egy elvetemedett, züllött suhancz **gyilkolta meg tegnap édes apját** vadállati kegyetlenséggel.

Az elvetemedett fiu bottal támadt tehetetlen öreg apjára s addig ütötte a szerencsétlen öreget míg az élette-lenül, holtan rogyott össze.

A szörnyü büntett részletei a kö-vetkezők:

R á c z Antal 23 éves kabai lakos folytonos viszálykodásban élt az édes apjával, R á c z I s t v á n 67 éves — öreg emberrel. Az elvetemedett fiu rábeszélte az öreg apját, hogy mindenét a fia nevére irassa, a mikor az édesapja ezt megtette a legkegyet-lenebbül bánt a tehetetlen öreggel.

Nem mult el nap, hogy a szom-szédok az öreg ember jajveszékülésére össze ne futottak volna, s számtalan-szor eszméletlenül vették ki az össze-vert ősz embert a kegyetlen fiunak a kezéből.

Az állatias érzületü fiu ugyanis elkergette a háztól az édes apját s koldulásra kényszerítette a szerencsét-len öreget, s jajj volt neki, ha nem tudott elég pénzt összekéregetni a fia számára, ki az összekoldult pénzt el-vette apjától s elitta.

Tegnap este is e miatt támadt rá az édes apjára. A gyámoltalan öreg nem tudott elég pénzt összekoldulni. A fiu e miatt annyira felingerült, hogy bottal támadt rá az öregre. M á r v é-rében fetrengetta szeren-csétlen agg, mikor a fia még folyton verte. A h u s c z a-

268
88
69

fatokban lógott a szerencsétlenség az emberi érzéseiből kivetkőzött gonosztevő a szemét is kiütötte az öreg embernek.

Végre mikor már a szerencsétlen öreg eszméletlenül, holtan hevert a földön, akkor hagyta félbe szörnyű munkáját. Megmosta a kezét a vértől nyugodtan, mintha mi sem történt volna felment a község házára s koporsót kért az apja számára.

A község házában azt mondta, hogy apja a szánkáról esett le s a lovak összetipták s úgy halt meg. Ezt el is hitték a fiúnak s adtak neki koporsót.

Majd visszatért a koporsóval a lakásba. Belefektette a véres tetemet s szűrővel leborította.

Nemsokára megérkeztek a hatóság emberei, a kiknek borzasztó látvány tárult szemük elé. Eléktelenített, véres tetem feküdt a koporsóban.

Azonnal a lelketlen suhancz keresésére indultak, de a z már akkorára meg szökött. Azt hiszik Debreczen felé vette útját.

A csendőrség erőiesen nyomozza a kegyetlen apagyilkost.

NAPI HIREK.

Sikkasztó urak.

Magay Károly kisujszállási járásbíró, ki huszezer koronát sikkasztott, a szolnoki törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta.

E hó 12-ike óta őriznek a szolnoki kir. törvényszék fogházában egy rabot, kinek elfogatása megyszerte óriási feltűnést keltett. Huszonnyolcz esztendeje működött Magay Károly a bírói pályán s mindig mint részrehajlatlan bírót tisztelték. Három év óta feltűnő módon kezdett költekezni, mi a kisujszállási polgármester gyanuját felkeltette. A teljesen titokban tartott vizsgálat során kiderült, hogy több alkalommal huszezer koronányi összeget sikkasztott a járásbíró.

Letartóztatása után bevallott mindent töredelmesen s most felesége és nyolcz gyermeke néz kínos aggodalommal a fejlemények elé.

Az a betegség tehát, mely Krivány Jánost kergette a bünbe, s onnan a börtönbe, ime most tovább terjedt, s megfertőzött ragályával egy olyan férfit, ki egész eddigi életében mintaképe volt a becsületességnek. S csodálatos, inkább hódít ez a bün a felsőbb körökben, mint a köznépnél.

Az ok, mi ez embereket ennyire viszi, korántsem ismeretlen. Legelembb nyilvánulásokra, a közélet terén való szerepvivés alsórendű tényezőire vezethető az vissza. Ma tisztviselőink fenntartott helyet foglalnak el a társadalomban.

Ha a városi, megyei, vagy pláne állami (bírói) tisztviselőkről van szó, minden kétség, minden előítélet háttérbe szorul. Ma ők az igazi arisztokraták, ma ők az igazi intelligensek, kiket a működési köriük iránt való általános tisztelet érzés az emberi tisztesség szuperlatívusára helyez.

Pedig talán sokan vannak, akik kevessebbel is beérnék ebből a kitüntető fel-emelésből. Mert ha nimbuszal ragyogtatják be a tisztét, szükséges maguknak is nimbuszban ragyogni. Ezt megköveteli tőlük a viszonyosság érzete, a mely jóra hasonló jóval felel. Ez a ragyogás valami sajátlagos jellegű, valami individuális megkülönböztetés, mely szétválasztja az ő fényüket a másokétól.

S hagyján volna, ha bírná is ez az osztály a fényűzést. De jól tudjuk, hogy bírói tisztviselőinknek nagyon szerény a javadalma az a szük: szegényesebb, mint sok más hasonló minőségű hivatalnoké. Épen ezért vált szinte örökös szokássá, hogy ma jóformán csak jómódu vagy középsorsu családok fiai mennek a törvényt érvényesítő pályákra, a szegényebbek alig mernek gondolni is arra a fényre, a miben kis fizetésük mellett sűtkérezniök kellene.

És különösen a vidéken van ez így. Nagyobb városban több bírói tisztviselő lévén, nagyobb a tömörülés, szorosabb a kapos, mely külön osztályt alkot belőlük. Itt a bírák és hivatalnokok szintén külön intelligenciát képviselnek, de a mely nem a pompát, hanem inkább az egyszerűséget tartja megkülönböztető alapnak.

Falun vagy kisebb városban nem lehet ez. E helyeken, hol a nép részint műveltségben, részint vagyontalan s az állam, a törvény képviselője valami előítéletserű fényben áll. Akarata ellenére kerül tehát a tisztviselő oly helyzetbe, hol mutatnia kell a pompát, adnia kell a hatalmasat. Hogy miből, az már más kérdés. Az a fizetés, melyet huz, semmiesetre sem elegendő arra, hogy eleget tegyen a közvélemény által diktált nagyszerűségnek. Mi sem természetesebb tehát, minthogy idegen pénzhez nyul.

Ez a vég, ez a bün előttünk áll, de bár jól ismerik előre, szabadulni tőle nem bírnak. Segíteni a dolgon pedig csak fizetésemelés, vagy az adminisztráció közegeinek megszorításával lehetne.

Vajha eljönne egykor az az ideális kor, melyben a legfőbb, legkomolyabb hatáskörrel felruházott testület ne veszélyeztetné létjogosultságát s öntudatosságának legalább látszatát azzal, hogy bünbe ne keveredjék!

Bár eljönne ez!

-tán.

A debreczeni szabadságszobor.

A debreczeni szabadságszobor ügyében szombaton d. u. 5 órakor tartotta meg ülését azon 12 tagu ve-

gyes bizottság, melyet a törvényhatósági bizottsági közgyűlés küldött ki, mely 1899-ben az emlékkerti köröslánnak a honvédtemetőbe kihelyezése se helyett az emlékkertbe egy szabdás szobornak felállítása tárgyában. Az ülésen jelen voltak: Komlóssy Arthur városi főjegyző elnökele alatt: Aczél Géza főmérnök, dr. Bakonyi Samu, a Csokonai Kör főtítkára, dr. Benedek János, a Csokonai kör titkára, bizottsági jegyző, dr. Pallay Miklós az 1848-49. évi honvédegyelet alelnöke, Vecsey Imre v. tanácsnok, tiszteletbeli főjegyző és Tóth András szobrász. Az ülés főtárgya volt a Tóth András szobrász által bemutatott két szoborminta, melyeket a bizottsági tagok nagy érdeklődéssel szemléltek meg. A bizottság határozathozatal nélkül távozott s ez ügyben szombaton ismét gyűlés lesz.

Iparmuseum városunkban.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara mint ösmeretes díszes két emeletes palotát építtetett a főtéren. Ebben a palotában tágas nagy terem is lesz, mely az iparmuseum helyiségeül fog szolgálni. A ker. és iparkamara már most működik, hogy a palota felavatási ünnepélyén az iparmuseumot is megnyithassa.

Elhunyt matróna.

Tegnapi számunkban közöltük már az özv Harangi Istvánné haláláról szóló gyászjelentést. A megboldogult köztiszteltben állott az egész városban. Legidősebb tagja volt a nagy tekintélyű Harangi családnak, mely különben pártunk legalgisabb oszlopainak egyike. A szép kort elért matróna halálát az egész város gyászolja s a családot a részvétnyilvánítások ezreivel halmozzák el. Áldás és béke lengjen porai felett!

A temetés óriási közönség jelenlétében ma délelőtt ment végbe. A megboldogult hült tetemei felett Dicsőffy József lelkes mondott megható gyászbeszédet.

A vigyázatlanság áldozata.

Vigyázatlanságának lett áldozata egy szegény család oszlopkerülő tegnap, ki hosszú kintlódás után agyrázkódásban meghalt.

Kozma András oszlopkerülő végezve a sámsoni uton ügetett lovával. Az ijedős természetű állat utközben valamitől megvadult s Kozmával — ki csak könnyedén ült a lován és már nem volt ideje megfékezni a megvadult állatot — örülten kezdett vágatni az erdő felé.

A szegény oszlopkerülő nem sokáig tudta magát fenntartani a nyeregben s néhány pillanat mulva fejjel zuhant egy vastag tölgyfának. A ló tovább rohant. Kozmára pedig csak órák mulva találtak rá az arra menők. Eszméletlen állapotban hevert. Bevitték Sámsonba, ahol az orvos agyrázkódást konstátált nála.

Három hétig feküdt iszonyu kínok közt. Tegnapi végre megváltotta a halál.

Ma fogják temetni.

Népszámlálás kényszerrel.

Ó-Becséről írják, hogy a népszámlálási biztosok, száma szerint 40-en, e hó 8-án lemondtak megbízatásukról, mivel megtudták, hogy a keresk. miniszter az 5 korona napi-díjat 3 koronára szállította le a község felebbezése folytán. — Balaton Gyula a főszolgabíró jelentést tett a miniszternél, mire az a válasz jött, hogy a tanítók és előjárók kötelesek összeírni. A fegyelmi és a pénz-bírság kényszere alatt a számlálóbiztosok ismét hozzáfogtak a számláláshoz, de az ügyesebb, begyakorolt emberek helyett egészen újakat, tájékozatlanokat kellett kinevezni.

Elfogott kóbor cigányok.

Jó fogást csinált tegnap délután a városban a rendőrség- mikor elfogta a lóvásártéren R o s t á s Pál és R o s t á s Funkola kóbor cigányokat. Valami felett összeperlekedett a két cigány s késckkel támadtak egymásra. Így kerültek aztán a rendőrség kezébe, a hol most az is kiderült hogy a két elfogott cigány rablással is gyanúsítva van.

Az ideai királyhadgyakorlatok.

Az ideai királyhadgyakorlatok kérdése el van döntve; az idén is hadseregyakorlatokat fognak tartani, úgy, mint a múlt évben. E gyakorlatok, bár nagy méretüknél fogva aránytalanul nagy pénzáldozatokba kerülnek, de — mint legalább a hadsereg vezetősége állítja, — inkább megfelelnek a jelenkor követelményeinek.

A hadgyakorlatok színhelyül Villány vidéke van megjelölve. Itt fognak a hadsereg zárógyakorlatai lejátszódni. A vezérkar főnöke Beck Frigyes báró már megtekintette a hadgyakorlat színhelyét és a tervek teljesen elkészültek.

A hadsereg-parancsnokok még nincsenek kinevezve, valószínű azonban, hogy Lobkovitz herceg tábornok és Bechtolsheim báró lovassági tábornok fognak egymás ellen küzdeni. Lehet, hogy valamelyik hadsereg felügyelő vagy pedig Ferencz Ferdinánd főherceg veszi át valamelyik haersereg parancsnokságát. E tárgyban azonban még döntés nem történt.

Revolveres vásárló.

Különös nemét találta ki Nagy Lajos nánási parasztleány a fizetésnek. Nagy Lajos ugyanis tegnapelőtt este, meglehetősen borközi állapotban beállított M o n o r i Gyula h.-nánási ékszerészhez, hogy egy ezüst órát vásároljon. Öt forintban alkudtak meg a vásárolt tárgyban, hanem a mikor fizetésre került volna a sor Nagy kijelentette, hogy nincs pénze, de majd egyszer megfizeti s mikor az ékszerész ily feltétellel nem akarta az órát neki odaadni, kirántotta forgópisztolyát s az ékszerész felé lött. A golyó szerencsére azonban nem talált s a lövés zajára és az ékszerész segélykiáltásaira összeszaladt szomszédok csakhamar letepertek a lövöldöző legényt, akit aztán át is adtak a h.-nánási csendőrségnek.

Meglopta a szeretőjét.

Elek János meg a szeretője, Budai Marcsa úgy éltek, mint hal a vízben. Boldogok voltak s a férfi hitegette is a lányt, hogy majd tavasszal elveszi feleségül. Tegnap Elek elment a szeretője lakására, oda

ült mellé közel s szerelmes szavakat sugdosott a fülébe. Aztán a kezét simogatta. Olyan szép fehér a kezéd Marcsa! Marcsának hízelt ez a kijelentés és nyakába borult Eleknek. Mikor Elek elment, akkor vette észre a leány, hogy ujjáról hiányzik a gyűrű. Panaszt tett a rendőrségnél, mely most keresi a tolvaj szeretőt.

Költői gazemberek.

Bátaszéken Sylvester-éjjelén ismeretlen betörők elvittek egy odaváló ur lakásáról egy lantot; melyen ez a felírás olvasható:

„Az országos magyar költők díja.“

Jó Isten, mily költői világ! Már a betörőknek sem Wertheim-szekrény, arany- és ékszeremű kell, hanem a költészet jutalma, a lant, s ki tudja, más városban, más alkalommal, nem törnek-e be mások olyan helyre, a honnan babérkoszorúkat emelhetnek? Ilyen körülmények közt azon sem lehet majd esodálkozni, ha a gyilkos, ki a vízbe dobott valakit, így adja elő majd a végtárgyaláson a bűn történetét:

Tekintetes törvényszék!

A folyamba tekintettünk,
És alattunk és felettünk,
És bennünk is a menny volt
S úgy löktem be a vízbe, kérem
alásán (Kisfaludy Sándor.)

Statisztika.

Egyik Székesfejervárt megjelenő lapban olvassuk az alábbi statisztikát:

— R e n d ő r i e s u s s z a n a t. Sajnálattal értesülünk arról a csuszánatról, amely a napokban Niedermann József rendőrkapitánnyal megesett. A rend feje séta közben a jéggel borított és felhíntelen járdán tizenhétszer egymásután eleszött hanyatt és testének középső részére esett, de olyan szerencsétlenül, hogy egyszer se törte be rendőrkapitányi fejét, amely nem képes magába venni, hogy a városi képviselő, a törvényhatóság és a minisztérium azért alkották meg a köztisztaságról szóló szabályrendeletet, hogy a leg-Mihasznaabb András is (a rendőrkapitányokat értjük) becsületbeli kötelességének tartsa annak érvényét szerezni.

Átvettük az idézett lapnak ezt a mindenesetre nagybecsű statisztikai közleményét s csupán azzal nem vagyunk tisztában, mit fájlal jobban? Azt-e, hogy a főkapitány ur tizenhétszer eleszött, vagy azt, hogy egyszer sem történt semmi baja? Azt hisszük, az utóbbit, meg azt is, hogy a ki az idézett közleményt írta, bizonyára egyszeri eleszúszásra is jobban megütötte magát, mint a — sikos gyalogjárók dolgában bizonyára protekeziós — rendőrfőkapitány.

Relytélyes gyilkosság.

Még a múlt héten történt, hogy Csernátfalván Zikeli Jakab jómódu gazdaembert kirabolták. 750 korona készpénzt, 260 kor. értékű ékszert s több értékes ruhaneműt vittek el tőle. A csendőrök megindították a nyomozást de eredménytelenül. Pár napra a rablás után a közel fekvő Türkös községben az a hír terjedt el, hogy Siklován Ádám és Bauer Ferencz odaváló lakosok, rovott életű emberek a községből eltűntek. — A csendőrségnek gyanus volt e két ember eltűnése. Összekötöttesbe hozták a rablással. Kutattak utánuk, míg vegre tegnapelőtt a türkös erdő szélén egy vízmosásban hóval fedve, ráakadtak a holttestökre.

A kik megtalálták őket, azt hitték, hogy megfagytak, mikor azonban beszállították őket a községbe, akkor vették észre, hogy a két ember hátán és mellén több kézsurás van s ez okozta halálukat. A zsebeikben több ékszerdarabot találtak, melyek a Zikeli Jakabnál elkövetett rablásból származtak. A csendőrség ez esetből azt következtette, hogy a gyilkosságot a rablásban részt vett többi egyének követték el azért, hogy az elrabolt pénzen ne kelljen osztozkodniok s vagy attól féltek, hogy ezek árulóiok lehetnek.

A vizsgálóbíró ebből a föltevésből indult ki s ez irányban folytatják a nyomozást.

Érdekes áttérés.

Nagyváradon, mint levelezőnk jelenti, érdekes áttérésőül beszélnek mostanában. Évekkel ezelőtt történt, hogy egy ismert kereskedő, a kinek a fő-utczán volt előkelő üzlete, feleségével, gyermekeivel együtt áttért a zsidó hitről a római katolikus hitre. Az egész családnál a keresztpapi tisztet egy igen előkelő állású főpap vállalt el. A kereskedőre azután rossz idők következtek, tönkre jutott és üzletébe új tulajdonos került, a kinek a volt főnöke egyszerű alkalmazottja lett. Egy darab ideig még tengődött Nagyváradon, de nem tudott boldogulni s családotstól a fővárosba költözött. Azonban ott sem kedvezett neki a szerencse. Elkese-redésében többször mondta ismerősei előtt is.

— Azért is ez a csapás, mert elhagytam a hitemet!

S el is határozta, hogy újra áttér, fölveszi a hitet, a mit elhagyott. Mostanában közölte egy nagyváradon ismerősével; hogy újra zsidóvá akar lenni, s kérte, jelentsék be ebbeli szándékát a plébánosnál, a ki őt megkeresztelte, s vegyék kiott az áttéréshez szükséges iratokat.

A cigányprimás halála.

Görbeneden Illés György n.-váradon g.k. esperesnél nagyobb társaság volt együtt. Jó kedv volt, folyt a bor és huzta a c z i g á n y a szebbnél szebb nótákat. Egyszer csak dördülés hallatszik s Erdey Gusztó cigányprimás halva hagyott össze. Az ablakon át az utcáról agyonlőtték. Azt hiszik, hogy a gyilkos golyó az esperesnek volt szánva, a kit egy régi haragosa akart megölni.

Meglopott posta.

Beczterezbányáról írják: Városunkban e hó 10-én szenzációs lopás történt a vasúti állomáson. A postai szállítmányoknak a vasútról történt kiadásakor egy 2800 K.-t tartalmazó ládácskát vett át egy inspekeziós postai alkalmazott, melyet a többi szállítmánnyal együttesen kis tolokocsijára rakott. Mikor a továbbítandó szállítmányokat a mozgó postásnak átadta, rémülve látta, hogy a pénzt tartalmazó láda eltűnt, a nélkül, hogy csak sejtene is a tolvajt. A postai igazgatóság megindította a szerencsétlen inspekeziós postás ellen a vizsgálót.

Savanyu Jóska.

Több fővárosi és vidéki lap irt régebben arról, hogy Savanyu Jóskát, a hirhedt dunántúli betyárt Illaván feltételelesen szabadságra bocsátották. E hirt most a fegyintézet ev. ref. lelkésze a Veszprémi Ellenörhöz irt levelében megezáfolja azzal, hogy Savanyu Jóska most is szorgalmasan szab

és varr a fegyház szabóműhelyében. Kiszabadulni csak büntetése végén fog.

Családi Kör.

Most jelent meg városunk új szépirodalmi hetilapjának 4. száma. Különösen kiemeljük a lap tartalmából Konez Akos szerkesztőnek a debreczeni színházról írott cikket, mely annál is inkább figyelemre méltó, mert független tollból ered és minden érdekesség nélkül tárgyalja a sajtó és színház közötti viszonyt a színügyi bizottság álláspontját és a repertoár hiányait. Érdekessé teszi még a lap tartalmát dr. Benedek János, felelős szerkesztőnek hangulatos verse, nemkülönben gr. Zichy Géza, Kun Béla, Kovácsi Kálmán versei és Vattay Géza ny. főszolgabírónak Zoltai-nak és Járossy Lajosnak érdekes cikkei. A lap egyébiránt minden tekintetben megfelel a hozzá fűzött várakozásoknak és kielégíti a legkényesebb irodalmi ízeleket is.

Az állbeteg.

A téli idők beálltával a csavargók egy nagy része a kórházak jótékony falai között keresnek és találnak menedéket szimulált betegségek ürügye alatt. A „szabad” megélhetés keves eredményt ígér ilyenkor a züllött alakoknak, ellenben a kórház gondoskodik mindenről. Igaz, vele jár a kényelmetlenség is, hogy becsületesen kell élni. Sok helyütt megfordulhatott már Varga Rozália eselédleány, mert a befűgyminiszter most egy körrendeletben figyelmezteti az ország összes hatóságait és kórházakat, ha a leány valahol felvetélet kérése, úgy utasítsák el, mert a leány csak szimulálja a betegséget.

Kárpitos és paszományos ifjuság bálja.

A debreczeni kárpitosok és paszományosok is kivészik a részüket az idei farsangból. Sikerültek ígérkező táncmulatságra készülni, melyet jövő hó 3-án fognak megtartani a Bika szálloda tágas dísztermében. A táncmulatságon, melynek tiszta jövedelmét a lelkes ifjuság a Vörösmarty szobor alapjának javára szánta, Rácz Károly hírneves zenekara működik közre. A kedélyes táncmulatság este 8 órakor kezdődik. Mint halljuk az ügybuzgó rendezőség kedves meglepetést szándékszik a megjelenő hölgyközönségnek szerezni, amnyiben esinos, plus virágokkal ékesített tánczrendekkel kedveskedik nekik. A meghívókat most kezdtek el széthordozni.

Meglopott huszárfőhadnagy.

— 15000 koronás ékszerlopás. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, január 15.

Érdekes s nem minden napi ügy foglalkoztatja a debreczeni rendőrséget. Hardeck gróf Vilmos huszárfőhadnagy bőröndjét, melyben 32.000 korona készpénz s 10.000 koronát meghaladó ékszer volt mikor Debreczenbe érkezett, ellopták.

Január 12-én, tehát szombaton este 1/2 9 órakor érkezett haza Debreczenbe a gyorsvonattal gróf Hardeck a feleségével. A vasúti állomáson várakozó 29-ik számú bérkocsira szállottak fel.

A mint elakartak indulni, gróf Széchenyi Pál hadnagy és báró Durneis főhadnagy megkérték a grófi párt, hogy, mert kocsis nincs az állomáson engedjék meg, hogy az ő szánjukon jöjjenek be. A grófok ebbe készséggel beleegyeztek. Rögtön meghagyják inasuknak Znaminszky Alajosnak, hogy a kisebbik ülésen levő bőröndöt, melyben 1600 forint s az ékszerek voltak, tegye a kocsis mellé.

A szán megindult. Znaminszky az inas a pályaudvarban maradt. A társaság vidáman eseevve haladt a Bika szállodáig. Itt gróf Széchenyi és báró Durneis leugrottak a szánról. Hardeck gróf pedig a bőrönd után nézett.

— Hol van a bőrönd kérdezte a kocsistól?

A kocsis ijedten kapkodott jobbra, balra, s pár percz múlva hebegve mondta:

— Elveszett méltóságos uram. Én különben nem is láttam. Az inas nem adta ide.

A gróf ijedten kezdett kutatni nejevel együtt a szánban. Majd pár percz múlva visszahajtott a vasúthoz. Utközben találták Znaminszkyt.

— Hol a bőrönd?

— Én feltettem méltóságos uram a kocsira.

A bérkocsis pedig akkorra már azt állította, hogy világosan emlékszik, miszerint nem kapta meg a bőröndöt.

A gróf meg ekkor nem gyanakodott. Inasát felkűldte a rendőrségre, hogy jelentse a dolgot. Így jelent meg azután a tegnapi lapokban az a hír, hogy gróf Hardeck elveszítette a bőröndöt.

A rendőrség azonban ma egész nap nyomozott egy esendő őrsvezetővel. A nyomozás megállapította, hogy elveszésről nem lehet szó. A bőröndöt valaki ellopta.

Kihallgatták első sorban a gróf inasát Znaminszky Alajost. Tagadott. Multja azonban elárulta, hogy nem tisztakezü ember. Már volt büntetve s kártyás ember, a kinek adósságai vannak.

Utánna a 19-es számú bérkocsist vették elő. Az sem vallott semmit sem. A nyomozás azonban terhelő bizonyítékokat vetett fel ellenük, úgy hogy kihallgatás után Znaminszkyt is és a kocsist is előzetes vizsgálati fogságba helyezték.

A bőröndben különben az ékszereken kívül 1600 forint is volt. Egy ezer forintos és 6 darab százaz. Az egyik felében volt egy ezüst tokban 6 darab ezüst fedelű tolett üveg E. H. monogrammal s azonkívül egy fekete író készlet.

A járásbíró sikkasztásai.

— Saját tudósítónktól. —

Kisujszállás, jan. 15.

Kisujszállás lábzan van. Tegnap amint táviratban jeleztük letartóztatták a város legelőkelőbb polgárát Magay Károly járásbí-

rót. Mint a derült égből a villámcsapás, oly váratlanul jött ez a szenzáció. A járásbíróra bebizonyult s ő maga is beismerte, hogy több mint huszezer koronát sikkasztott. De ez nem mind. Azt hiszi, hogy a járásbíró még többet sikkasztott. Magay mind ezt a pénzt az árváktól tulajdonította el. A sikkasztásokat a legszeméltelenebbül üzte, egy szerűen kiutalványozta a pénzeket az adóhivatalnál ahol a hagyatéki értékeket, mint bírói letéteket őriztek. Huszonnyolcz év óta működik a bírói pályán Magay Károly s ez idő alatt kivitta magának mindenki becsületét. Csak az tűnt fel az utóbbi években az ösmerősöknek, hogy Magay és családja feltűnő módon költséznék s olyan háztartást vezetnek, amely nincsen arányban a szerény bírói fizetéssel. Ez a pazar életet sódorta bünbe a jobb sorsra érdemes közhivatalnokot többszörös családapat.

A sikkasztás úgy derült ki, hogy Gaál Kálmán kisujszállási polgármesternek, mint az ottani árvaszék elnökének feltűnt, hogy a néhai Fekete József kiskoru örökösait illető örökség még nem helyeztetett el az árvaszék pénztárába, amiért is Bordács Tamás gyámot komolyan figyelmeztette, hogy a kiskoru örökösök hagyatéki vagyonának elhelyezését, — melyet egyelőre bírói letétben az adóhivatal pénztárába őriznek szorgalmazza. Ezen hagyatéki ügy szorgalmazásánál kiderült, hogy a 8000 koronát kitevő összeget a bírói letétből Magay járásbíró kiutalványozott és az adóhivatal pénztárából — felvett.

Miután a dolognak a polgármester nyomára jött, azonnal sürgönyileg tett jelentést Orley Béla törvényszéki elnöknek, a ki Szelnokról Kisujszállásra utazott és a hagyatéki letétek felett megtartott szigorú vizsgálat alapján a következő sikkasztásokat fedezte fel.

1. Fekete József hagyatéki tömegéből 8066 korona 90 fillért, 2. Petrovics Miksa hagyatékából 6423 korona 38 fillért, 3. Petrovics Miksa tömegéből ismét 480 korona 20 fillért, 4. Pothe István hagyatéki tömegéből 682 korona 88 fillért, 5. Csernok András dévaványai lakos hagyatéki tömegéből 5200 koronát, összesen 20353 kor. 36 fillért sikkasztottak.

Miután a felelősségre vont járásbíró a fentebb jelzett s hiányzó összegekre nézve beismerő vallomást tett, a törvényszék elnöke Magay Károly járásbíró hivataltól azonnal felfüggesztette s a bünesetről a királyi ügyészséget rögtön értesítette. Atányi József dr. ügyész a hely színen azonnal megjelenven, Magay Károly járásbíró kihallgatta és Pete Gábor kisujszállási rendőrkapitányt felhívta, hogy a sikkasztó járásbíró a szolnoki törvényszék fogházába kiserje.

Magay Károlyt még aznap éjjel Szolnokra kísérték — itt a kir. törvényszék vizsgáló bírája Salfary Kálmán kihallgatta s letartóztatását elrendelte.

Magay Károly ügyvédjeül Karczag Sándor dr. szolnoki ügyvédet nevezte meg, aki

felfolyamodást adott be a védenze letartóztatását elrendelő végzés ellen. E kérdésben a törvényszék vádtanácsa tegnapelőtt akként határozott, hogy a vizsgáló bírói letartóztatást elrendelő határozatot helyben hagyta.

A további büntető vizsgálat van hivatva kideríteni a fogságban levő járásbíró egyéb sikkasztásait.

Varróleányból hercegnő.

jan. 15.

Bathány-Strattmann herceg arájáról, a 24 éves Holzmann Amáliáról és a szenzációs házasság előzményeiről a következő részleteket írják:

H o l z m a n n Amáliát már közel hat év óta a legbensőbb viszony fűzi az agy hercegehez és ugyanazon idő óta együtt is laknak annak Bécsben levő palotájában. A leány atyja egyszerű bérszolga, anyja becsületes mosónő volt. Egyik nővére valóságos torzszülött, mert most, 32 éves korában sem nagyobb, mint hat esztendőskorában volt. Egyik bátyja, a ki szedő volt, gyöngye elméjű lett és még ma is egy tőlydában él. Amália körülbelül hét év előtt a Hegelgasse 19. sz. alatt levő Wallentin féle női divatüzletbe járt varrni, hol kezdetben hetven, később kilenczven krajczár napibért kapott.

Egyikben egyik barátjánőjével a ki az öreg hercegnék régebb ismerőse volt, a zene pavillonba ment. Itt találkozott első ízben Bathány-Strattmann herceggel. Másnap és a következő napokon újra látták egymást és a lobbanékony szívé mágnás csakhamar nagyon megkedvelte az egyszerű szőke varróleányt, a ki nemsokára bucsut is mondott a varrodának. Holzmann Amália minden feltűnés nélkül beköltözött a hercegi palotába. A szegény, de becsületes szülék kezdetben nagyon röstelték leányuk szerencsését, de később, mikor anyagilag is támogatva őket, megnyugodtak a történetekben, sőt az öreg Holzmanné utóbb maga is leányához ment lakni. Csak Holzmann, az egykori bérszolga (leánya nőgatására abban hagyta ezt a foglalkozást) lakik még ma is az Alle-utca 15 számú ház egy kicsiny udvari szobájában.

A szőke varróleány hamar megszokta a nagyuri életet, fényesen öltözködött, előkelő fogaton járt: sőt azt is keresztülvitte, hogy a szolgaszemélyzet „kegyelmes asszony”-nak szólítsa.

Végül sikerült az agy herceget arra is rábírnai, hogy hat év óta tartó viszonyukat most törvényes egybekeléssel szentesítsék. Az esküvő napja ez ideig nincs véglegesen megállapítva.

Élet az ürben.

A léghajósokkal gyakran megtörténik, hogy olyan magasságban, melyről azt hiszik, hogy ott mindenféle állati élet szünetel, egy-egy rovarral találkoznak. Például Bacon angol csillagvizsgáló, mikor mult év novemberének közepetáján léghajóból vizsgálta a Leonida-meteorok hullását, 8000 lábnyi magasságban egy aczéllék színű dongóval találkozott, mely egyhangú zugással repkedte körül a légi vendéget.

Flammarion, a híres francia csillagász azt beszéli, hogy gyakran találkozott körülbelül 1000 méternyi magasságban fehér lepkelével.

Ilyen magasságban már rendszeren megszűnik minden állati élet, ameddig a szem ellát, sehol egy madár, vagy rovar, amely dalával, vagy zümmögésével felvidítaná a kietlen némaságot.

CSARNOK.

A lámpa.

Irta: **W. Dünheim.**

Fordította: **Biró Irén**

(Folytatás.)

— Ugy nagyon helyesen eselekedett. A csirke sohase akarjon okosabb lenni a tyuknál, mondá a titkos tanácsosné kissé elesen.

Anna esztalanul tekintett föl.

— Burg ur, különben is nagyon derek ember.

Előre elvult készülve az öreg hölgy feleletére. De ez nem úgy ütött ki, mint a hogy ezt varta. — A tanácsosné nem mondta hogy:

„Ismerted volna csak boldogult férjemet. Ő egészen más volt mint a mai fiatal emberek!” Egyszerűen annyit mondott, hogy sokkal kevesebbet tud Burgról, minthogy véleményét mondhatná róla.

— De most jut eszembe, hogy Burg ur látogatást tett nálam, anélkül hogy én valami módon megköszöntem volna figyelmét — folytatá az öreg hölgy, mialatt mindketten helyet foglaltak a divánon, a melyel szemben állt a kivilágított karácsonyfa.

— Ugy?

— Add ide csak a névjegyet.

— Itt van, — itt van Burg urnak a névjegye.

Werner asszony fürkészve tekintett Annára.

— Végre is meghívhatnám ünnep második napjára theátra. Mit gondolsz, nem venné rossz néven?

— Rossz néven? — Nagymama ő sokkal jobban tiszteli az öreg hölgyeket.

Ünnep másodnapján este összegyűltek theára a régi iskola hívei a tanácsosnéval, ünnepélyes arczokkal és széles nyakravalókkal s az ezzel járó grandezzaival. Burg ur is eljött. Nagyon sietett, mert egészen hold feljöttéig a koresolya pályán volt, és csak a legutolsó pillanatban érkezett haza. Legnagyobb sajnálatára már nem volt reá ideje hogy — mint tervezte — valamit egyék és igyek. Így nagyon éhesen érkezett meg és oly nagy szomjuság gyötörte, hogy előrefélt tőle, hogy ez nagyon kompromittálni fogja.

A társaság kicsi de nagyon válogatott volt, s a theát a tanácsosné boudoirjában szolgálták föl. A kerek asztalon egyetlen lámpa égett — talán Anna, vagy Burg ur tiszteletére — a biztonsági égővel ellátott lámpa.

Burg urat éppen a lámpa elébe ültették. A golyó a kis lánczal épp elötte volt. Érezte, hogy valami bizserég ujjaiában és komolyan bevallotta magának, hogy egész önralmára szüksége van, hogy mindjárt ma lehetetlenné ne tegye magát.

— Folyt. köv. —

Városi színház.

Holnap szerdán, jan. 16-án:

Fedora.

Színmű 5 felvonásban.

Nyilt-tér.

A legjobb és legegészségesebb
ü d i t ő - i t a l,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyületeket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfinestább égyerőse
SÁVANYU-KIVŐ

Itlja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

Dr. J. G. POPP-féle

ANATHERIN

cs. és kir. udvari fogorvos **Bécs**, 13/6. Csak akkor valódi, ha a kék címkén francia arany nyomásban czégem látható.

A mostanában oly sokféle ártalmas savakkal gyártott szájvizek tönkre teszik a fogakat. Ellenben az Anatherin védi a fogakat, foghúst és a száját a fájdalomtól és megakadályozza a rothadástól. 6. Ára frt 1.40 frt 1. 1.50

Kapható Debreczenben **Tóth Béla** és **Mihalovits István** gyógyszerárában, továbbá a legtöbb gyógyszerárban és illatszerekeskedésben.

Hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Guth nevü erdejében a mult évi és a régebbi kaszállásu együtt 43 boglya széna a guthi erdészlaknál **január hó 17-én, azaz csütörtökön d. e. 9 órakor** megtartandó árverésen el fog adatni. Debreczen, 1901. évi január hó 24-én.

Erdőmesteri hivatal.

1600 v. k. sz.
1900.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak S. p. II. 594/4—1900. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint **C s a t h ó Gabriella** és társai részére Chylinszki György és neje debreczeni lakosoktól 225 kor. tőke, ennek 1900. évi nov. hó 5-ik napjától számitandó 5 % kamatai és eddig összesen 23 korona perköltség erejéig 1900. évi aug. hó 14-én biróilag lefoglalt és 735 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1901. évi január hó 18-án d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Piacz-u, 41 sz. a, megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1900. évi december hó 20-án.

Bódogh Zs.

bir. kiküldött.

BÁLI SZÖVETEK

fehér és színes választékban
téli árucikkek
dus választéka

Kardos László

Kossuth-utcai üzletében.

Árverési hirdetmény.

Berettyó-Ujfalu község piaci hely-
pénzszedési joga az 1901 évre bérbe-
adandó lévén — a nyilvános árverés
1901 évi január hó 21 napján d. u. 3
órákor a község házában fog megtar-
tatni, a mikorra árverelni szándéko-
zóknak 1600 korona bánompénzzel meg-
hívotnak.

Árverési feltételek az előjáróság-
nál megtekinthetők.

B.-Ujfalu 1901. jan. 10.

Előjáróság.

Chief-Office 48. Bricton-Road, London, SW.

A Thierry gyógyszerész

DIGESTIV

valódi angol Universal étel és emésztő pora
a gyomorbetegségeknél hatásában minden eddigit
felülmúl. Étvágy gerjesztő és elősegíti az
emésztést. Minden doboz akkor valódi, ha
a gyáros nevével van ellátva.

Egy d. hozat bérmentesen küld **3 koronáért**
az összeg előleges beküldése mellett (2.)

Apotheker, A. Thierry Balsam Fabrik
Pregradaban, Rohitsch-Savanyukut mellett.

16125 v. k. sz.
1900.

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város tulaj-
donát képező Simonffy-utcai 1-ső
számu bérház 8. sz. bolthelyisége az
1901 évi január hó 23-án délelőtt 10
órákor a városháza nagytermében tar-
tandó nyilvános árverésen a legtöbbet
ígérőnek bérbe adatni fog. Az árvere-
lők tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át
az árverést vezető bizottság kezéhez
készpénzben letenni.

Az árverési feltételek a városi
számvevőségi hivatalban megtekin-
thetők.

Debreczen, 1901 január 8-án.

A városi tanács.

Első rendű

porosz kőszén

100 kilónként 4 korona 40 fillér

pirszén (cox)

100 kilónként 4 korona 40 fillér.

házhoz szállítva.

Megrendelhető a légszeszgyárban, vagy
a légszeszgyár városi üzletében. (Ke-
reskedelmi akadémia épület.)

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából január hó
folyamán a raktáron levő

Női ruhaszöveteket

színes selymeket, mosó velle-
ket, atlas satin és batistokat,
haraszt kendőket,

valamint

szőnyeget, függönyöket

tetemesen leszállított áron árusít-
juk el.

Szabó Lajos Fiai

DEBRECZEN, Rózsater.

7 méter egy ruhának való női di-
vatszövet 1 frt 75 kr.

Téli kabát prémmel
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaleto k.

Feltétlenül a ege lőnyősebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frttól.

Gyerme k öpenyek
3 frttól.

Szőrmegallérok, muf-
fok és nyakcolliék.